

Helsingfors/Mariehamn 31.5.2021**Nr 28/21****Hänvisning** Justitieministeriets skrivelse
5.5.2021, VN/4755/2021.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet inbegär i skrivelse 5.5.2021 om Ålandsdelegationens utlåtande beträffande ett förslag till en överenskommelseförordning om skötseln av vissa förvaltningsuppgifter som rör växtskydd. Jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket har inkommit med utlåtande över förslaget. Ålands landskapsregering har samtyckt till överenskommelseförordningen.

Överenskommelseförordningens bakgrund och innehåll

Lagtinget antog 16.12.2020 landskapslagen om tillämpning av växtskyddslagen. Genom landskapslagen gjordes rikets växtskyddslag (FFS 1110/2019, nedan rikslagen) med vissa avvikelser tillämplig i landskapet. Rikslagen innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91 EG och 2007/33/EG (nedan växtskyddsförordningen). Rikslagen innehåller också bestämmelser om bl.a. vissa andra åtgärder för att hantera växtskyddsrisiker och förhindra spridning av växtskadegörare än de som det föreskrivs om i växtskyddsförordningen. Ålandsdelegationen avgav 27.1.2021 utlåtande över landskapslagen. I utlåtandet fann delegationen, liksom republikens president i beslut 12.2.2021, att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte förelåg. I utlåtandet anförde Ålandsdelegationen dock att landskapslagens 2 § till sitt innehåll är vagt och kan leda till oklarhet vid tillämpningen på olika nivåer och medföra risk för administrativa komplikationer. Enligt nämnda 2 § ska de förvaltningsuppgifter som enligt rikslagen ankommer på riksmyndigheterna på Åland skötas av landskapsregeringen eller någon annan i landskapslag bestämd myndighet, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet. I 1 § i den föreslagna överenskommelseförordningen anges att de förvaltningsuppgifter som enligt den ovan citerade 2 § ankommer på Ålands landskapsre-

Postadress:Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN**Telefon:**

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

gering eller någon annan myndighet som anges i landskapslag överförs på Livsmedelsverket på det sätt som anges i förordningen. Livsmedelsverkets ansvarsområde definieras närmare i överenskommelseförordningens 2 §. Enligt överenskommelseförordningens 3 § utgör ett i riket med stöd av 18 § i rikslagen utsett nationellt referenslaboratorium och officiellt laboratorium även sådana laboratorier i landskapet Åland. Förordningens 4 § reglerar Ålands landskapsregerings ansvar att meddela Livsmedelsverket när en underrättelse har lämnats om en sådan växtskyddsrisk som avses i rikslagens 9 § 1 mom. Jämlikt ikraftträdelsebestämmelsen i 5 § upphävs genom ikraftträdande av förordningen överenskommelseförordningen om skötseln på Åland av vissa förvaltningsuppgifter som gäller skydd för växters sundhet (FFS 747/2013, ÅFS 112/2013).

Lagstiftnings- och förvaltningsbehörigheten

Enligt självstyrelselagens 18 § 1 och 15 punkter har landskapet helt eller huvudsakligen lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk, styrning av lantbruksproduktionen och landskapets myndigheter. Framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål utgör riksbehörighet enligt 27 § 30 punkten i självstyrelselagen, medan försäljning och förvaring av gifter utgör landskapsbehörighet (RP 73/1990 rd s. 77).

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om förebyggande av införsel till landskapet av växtförstörare hör enligt 27 § 33 punkten i självstyrelselagen till riket. Jämlikt 30 § 8 punkten i nämnda lag skall de uppgifter vilka med stöd av lagstiftningen om förebyggande av införsel till landet av växtförstörare samt lagstiftningen om framställning och användning av gifter och som ankommer på en riksmyndighet i landskapet skötas av landskapsregeringen eller någon annan i landskapslag bestämd myndighet. Av förarbetena till 32 § i självstyrelselagen, som gäller överenskommelseförordningar (RP 73/1990 rd s. 84), framgår att bestämmelsen även innebär en möjlighet att avvika från den kompetensfördelning mellan riket och landskapet som följer av 30 §.

Den föreslagna 2 § berör även näringsverksamhet i fråga om vilken landskapet enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen har lagstiftningsbehörighet med beaktande av vad som stadgas i bland annat 27 § 12 punkten. Enligt sistnämnda punkt är lagstiftningsbehörigheten i fråga om utrikeshandeln förbehållen riket. Den föreslagna 2 § berör utrikeshandeln, då den innehåller bestämmelser om marknadsföring och import av makroorganismer. Enligt motiven till självstyrelselagen ska rätten till begränsningar i fråga om utrikeshandeln av andra orsaker än handelspolitiska emellertid bedömas utgående från det rättsområde som åtgärden i sakligt hänseende närmast hänförs till. Såsom ovan konstateras är ärenden som gäller växtskydd närmast att hänföra till rättsområden som huvudsakligen utgör landskapsbehörighet.

Med hänvisning till det som anförs ovan föreligger det enligt Ålandsdelegationens uppfattning inte några hinder för att de i överenskommelseförordningens 2 § och 3 § reglerade uppgifterna såsom hörande till landskapets förvaltningsbehörighet i enlighet med 32 § överförs på en enligt rikslagstiftningen behörig riksmyndighet.

Finansieringen

Förordningsutkastet innehåller inte några bestämmelser om fördelningen av kostnadsansvaret. Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Vid överförandet av förvaltningsuppgifter har den mottagande parten ansetts åta sig finansieringen om inte annat anges. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i en överenskommelseförordning eller medelst separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. I justitieministeriets promemoria till den föreslagna överenskommelseförordningen anges att förslaget inte föranleder några nya kostnader för staten. Överenskommelseförordningens betydelse för Livsmedelsverkets arbetsvolym bedöms mycket liten till den del landskapet Åland berörs. Förslaget bedöms således inte medföra en ökning av arbetsvolymen eller kostnaderna för Livsmedelsverket.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att förslaget till överenskommelseförordning i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare